

UNELE ASPECTE ALE SPORIRII EFICIENȚEI ECONOMICE A MECANIZĂRII ȘI AUTOMATIZĂRII PROCESULUI DE PRODUCERE ȘI PRELUCRARE A LAPTELUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Sergiu CUȘMIR,
lector, Institutul Nistean de Economie și Drept, mun. Bălți

SUMMARY

Human food problem becomes more acute. Milk production in the years 2000-2009 has decreased by 25% for rural areas this work is not convenient.

Prices in cities have increased considerably. To improve the situation is required intensive use of mechanization and automation of production and processing of milk.

This will increase productivity, will decrease prime cost and marketing prices will lower. Increased production will satisfy the people in the supply of milk at a reduced price. In the same row and producers will have a reasonable profit.

În ultimii ani, producerea laptelui în republică a scăzut esențial. Cauzele stărnirii în producerea laptelui sînt evidente, reducîndu-se la maximum costul colectărilor de la persoanele individuale, gospodăriile colective, agenții economici privați. O mărturie elocventă a acestor afirmații poate servi raionul Briceni. Dacă cu 10-12 ani în urmă raionul ocupa unul dintre primele locuri la producerea laptelui în republică, actualmente aici nu există nici o gospodărie colectivă sau un fermier care ar avea în posesiune 10-15 vaci. Dacă de la o vacă se obținea pînă la 9000 kilograme de lapte pe an, astăzi productivitatea vitelor a scăzut pînă la 3200-3500 kilograme de lapte pe an.

Asemenea situație se atestă în majoritatea raioanelor republicii. Procedînd la o analiză economică profundă a acestor procese negative, dar și în scopul ameliorării situației, am constatat că este necesară o

activitate intensă de mecanizare și automatizare a proceselor de producere și prelucrare a laptelui. Ca piloni ai acestor concluzii ne servesc fermele zootehnice de prăsilă care au un avantaj impunător pentru renovarea proceselor de producere a laptelui.

Economia de piață ne impune să recurgem la două extreme: importul de produse lactate de o calitate inferioară și continuarea procesului de majorare a costului de comercializare și lipsirea în acest mod, în primul rînd, a copiilor din familiile social vulnerabile de produsele lactate atît de necesare.

Ar fi ceva în plus să constatăm că în creșe și grădinițe de copii, în școli și chiar în spitale un pahar de lapte devine o raritate.

Știința a demonstrat că pentru dezvoltarea normală a organismului uman este necesar ca produsele lactate să

asigure 30-32% din valoarea calorică a rației omului. Este necesar, de asemenea, ca rația anuală a omului să includă lapte integral – 164 kg, unt – 5,8 kg, brânză de vacă – 7,3 kg, smântână – 6,6 kg, brânzeturii – 6,1 kg.¹

Realizarea acestor recomandări ale științei trebuie să devină un important program de stat. El poate fi realizat prin aplicarea tehnologiilor intensive care pot fi realizate pe două căi: concentrarea producției la fermele existente mici și la fermele individuale.

Întreprinderile mari de prelucrare a laptelui din orașele Chișinău, Bălți, Soroca, Orhei, Florești și altele ar trebui să majoreze prețul de achiziționare a laptelui din sectorul individual de la 2,50 lei pentru un litru de lapte, cel puțin, până la 3,50-4,00 lei. În sistemul de comerț ar trebui micșorat prețul de desfacere, cel puțin, cu 1,80-2,00 lei, deoarece analiza economică a acestor fenomene a constatat un decalaj foarte mare al prețurilor de achiziționare și desfacere, astfel încât profitul întreprinderilor de prelucrare a laptelui este de 180-200%, iar a producătorilor sau fermierilor individuali nu depășește cota 0.

Actualmente, ferme de prăsilă au rămas foarte puține: la Institutul de Cercetări în domeniul Producției Laptelui al Academiei de Științe din satul Maximovca, raionul Anenii Noi, Întreprinderea de Stat Secția Tehnologică Experimentală Bălți, gospodăria Logofteni, raionul Fălești, ferma „Maiak”, satul Rujnița, raionul Ocnița, ferma din satul Tomai, raionul Ciadâr-Lunga.

Menționăm că statul acordă un ajutor considerabil pentru dezvoltarea vităritului obștesc și particular. Fiecărei ferme de producere a laptelui și reproducere a taurinelor anual se fac alocații în sumă de 7 mii lei pentru hrana vitelor.

Statul le acordă doritorilor de a-și deschide o afacere ajutor pentru procurarea taurinelor de prăsilă, câte 25 lei pentru fiecare kg de carne vie. Reiese că statul le acordă gratuit entuziaștilor mijloace pentru a-și procura vitele. Totodată, pentru a obține cantitatea necesară de lapte pentru necesitățile populației și export este necesar de a intensifica producția agricolă.

Normele de hrană a vacilor mulgătoare pentru producerea laptelui cu grăsimea de 3,8-4,0 % la masa vacii de 500 kg cu o producție de 22 litri de lapte pe zi sînt expuse în tabelele ce urmează:²

Cantitatea laptelui muls (în kg)	Cantitatea de hrană pentru o vacă pe zi					
	Unități nutritive (în kg)	Proteine (g)	Sare de bucătărie (g)	Calciu, cretă (g)	Fosfor (g)	Melasă (g)
22	15,9	1830	115	110	85	700

Denumirea hranei și norma pentru un cap pe zi³

tărie de grâu (kg)	tărie (kg)	urluială de porumb (kg)	turtă de floarea-soarelui (kg)	făină de mazăre (kg)	sare de bucăt. (g)	cretă (g)	paie de hoboase (kg)	paie p/u așternut (kg)	siloz (kg)	fînaj concentrat (kg)	sfeclă dulce (kg)	masă verde (kg)	melasă (kg)
1,0	2,0	2,0	0,8	1,0	115	110	3,0	1,0	30	15	10	55	0,5

Aplicarea tehnologiilor progresive în domeniul mulsului mecanizat sporește atât calitatea, cât și cantitatea producției, reduce prețul de cost al unității de producție.

Mecanizarea și automatizarea producerii și prelucrării laptelui în anii 2009-2013 vor spori productivitatea cu, cel puțin, 32-35%, iar prețul de cost se va reduce, respectiv, cu 25-28%.

Mulsul vacilor cu aplicarea metodei „Brăduleț”, elaborată de firma „Banat”, este foarte eficientă. Însăși construcția este de performanță europeană, toate operațiunile tehnologice sînt computerizate.

În sala în care se desfășoară procesul mulsului automatizat este instalată toată aparatura corespunzătoare standardelor europene. Operatoarele includ aparatele necesare care le ajută ca timp de 2-3 minute să spele ugerul fiecărei vaci cu apă caldă, apoi să-l ștergă cu un cearșaf alb și includ aparatul pentru muls. La piciorul vitei se instalează un aparat, cu ajutorul căruia sînt determinate numărul vitei și unele date din istoria productivității sale. La calculator este procesat deja tabelul biografic a acestei vite. Mulsul durează 5-7 minute. În acest timp operatorul nu se implică nici într-o operațiune, el doar urmărește transportarea laptelui prin țevi transparente, în care concomitent este efectuată analiza grăsimii. Prin aceste țevi laptele este transmis în laborator, în cisternele destinate pentru acest lucru.

Este important că laptele se sterilizează în mod automat, se ambalează în pachete speciale de mărimi corespunzătoare. Dacă este necesar, tot acest aparat produce smîntînă de cea mai înaltă calitate și grăsime la solicitarea cumpărătorului. Producția finită este expediată în rețelele de comerț.

Dat fiind faptul că tot procesul pentru mulsul vitelor este automatizat, deservirea

utilajului este efectuată numai de 2 persoane, pe cînd tot acest volum de lucru anterior era asigurat de 10 persoane.

Metoda mulsului „Brăduleț” nu este aplicată la animalele care au fătat recent, la care ugerul nu este standard, care sînt bolnave sau slăbite din anumite motive. Mulsul cu aplicarea acestei metode este eficient prin faptul că la vită se creează o imunitate predispusă să sloboadă laptele la timp, fără careva rezerve. Aceasta sporește în mare măsură cantitatea de lapte.

Eficacitatea acestui sistem se manifestă și prin faptul că prepararea hranei pentru animale este mecanizată și automatizată. Prepararea hranei în mod automatizat este eficientă, fiindcă în hrana animalelor se includ toate componentele biologice conform recomandărilor științei. Hrana preparată în așa mod este de calitate superioară și permite efectuarea la timp a hranei animalelor, respectîndu-se cu strictețe regimul stabilit. Automatizarea proceselor de pregătire și de servire a hranei a redus numărul operatorilor de la 6 la numai 2 persoane.

Directorul firmei „Logofăt”, Vasile Cireș, raionul Fălești, analizînd situația economică, a revenit la aceea ca producția fermei să fie industrializată în gospodărie. În acest scop, a fost procurată o fabrică nu prea mare de prelucrare a laptelui Heuveland din Belgia.

Ciclul închis - producerea laptelui și industrializarea sa pe loc - este foarte avantajos pentru gospodărie și pentru menținerea fonului ecologic. Fabrica prelucurează laptele și produce cașcaval, smîntînă, brinză cu cheagtare, brinză moale, urdă și lapte pasteurizat. Toată această producție este ambalată și propusă cumpărătorului pentru procurare în toate magazinele republicii și peste hotarele țării.

Este foarte rentabil ca fiecare fermă de producere a laptelui să aibă o microfabrică de prelucrare.

Industria de prelucrare a laptelui - unul din sectoarele de bază ale economiei republicii - se confruntă cu multiple probleme specifice perioadei de tranziție: reducerea considerabilă a volumului de materii prime și, ca urmare, reducerea cantității de lapte prelucrat industrial, dar și a gradului de utilizare a capacităților de producție, scăderea volumului producției finite, pierderea piețelor de desfacere atât autohtone, cât și a celor externe.

În aceste condiții, evident, apare necesitatea restructurării acestui sector de activitate. Înființarea fermelor de vaci reprezintă unul din factorii critici pentru dezvoltarea sectorului zootehnic primar, iar necesitatea creării fermelor de vaci se resimte, actualmente, stringent în R. Moldova, de aceea cooperativele și

întreprinderile de prelucrare tind să creeze astfel de ferme, pentru a dispune constant de materie primă.⁴

Pentru a începe o afacere în domeniul sectorului zootehnic, pentru început mai rentabil este procurarea a 20 de capete de vite. Vacile de prăsilă se mulg 305 zile pe an.

Astfel, de la o vacă mulgătoare se pot obține anual 7000 kilograme de lapte, iar de la 20 de vaci - 140000 kilograme anual cu grăsimea de 3,8%, din care 600 litri de lapte se lasă pentru viței. Așadar, vor rămâne 139400 kilograme de lapte, care va fi realizat cu 5 lei pe kilogram și cu grăsimea de 3,5%. Deci la cele 139400 kilograme de lapte se adaugă diferența obținută în baza grăsimii conform calculului $\frac{139400 \times 3,8\%}{3,5\%} = 151348$ kilograme.

Astfel, venitul la desfacerea laptelui este de 756740 lei.

Din acest venit proprietarul va cheltui:

1. Cheltuieli pentru întreținerea și hrana vitelor

	Arenda încăperii	Siloz	Finaj	Concentrate	Sare	Cretă	Melasă	Masă verde
Volumul anual de hrană (în tone)	-	108	54	48	0,041	0,040	1,8	198
Suprafața (în hectare)	-	1,1	1,0	1,0	-	-	-	-
Suma anuală, lei	300	10800	8100	48000	57	40	4500	19800

2. Cheltuieli pentru îngrijirea animalelor

	Energia electrică	Motorină	Medicamente	Întreținerea utilajului	Reparația încăperilor	Însămânțarea vitelor
Suma anuală, lei	18250	49275	40000	20000	15000	5000

3. Cheltuieli pentru remunerarea muncii

	Operatori, 2 unități	Tractorist, 1 unitate	Veterinar, 1 unitate	Paznic, 1 unitate	Electrician, 1 unitate
Suma anuală, lei	57600	33600	38400	16800	25400

Astfel, din venitul obținut de la comercializarea laptelui de 756740 lei se scad cheltuielile în sumă de 400132,80 lei și profitul proprietarului va constitui 356607,20 lei.⁵

BIBLIOGRAFIE

1. Materialele Catedrei planificare și organizare a Universității Agrare din Moldova, 2006.
2. Lozovanu Carolina, Restructurarea industriei lactatelor prin integrarea producerii, prelucrării și comercializării producției. Autoreferat al tezei de doctor, Chișinău, 2005.
3. Тома М.Ф., Кормовые рационы и нормы кормления для сельскохозяйственных, Москва, 1963.
4. Catan Petru, Efros Elena, Țurcan Petru, Stratau Alexandru, Managementul agrar, Bălți, 2009.

NOTE

¹ Catan Petru, Efros Elena, Țurcan Petru, Stratan Alexandru, Managementul agrar, Bălți, 2009. - P. 297.

² Кормовые рационы и нормы кормления для сельскохозяйственных, Москва, 1963. - P.13.

³ Кормовые рационы и нормы кормления для сельскохозяйственных, Москва, 1963. - P.19.

⁴ Lozovanu Carolina, Restructurarea industriei lactatelor prin integrarea producerii, prelucrării și comercializării producției. Autoreferat al tezei de doctor, Chișinău, 2005.

⁵ Materialele Catedrei planificare și organizare a Universității Agrare din Moldova, 2006.

Prezentat: 16 mai 2009.

Recenzent: Petru CATAN, doctor în științe economice, conferențiar universitar.

E-mail: cusmir_sergiu@mail.md